

El llenguatge

La ruïna i la runa

No és gens infreqüent que hom vacilli en l'ús d'aquestes dues formes substantives, ruïna i runa. Dit, potser, més exactament, s'esdevé prou sovint que hom desisteix de la primera d'aquestes dues formes, ruïna, massa coincident amb la forma del castellà, i opta decididament per la segona, que té el fals avantatge d'aparèixer com una forma específicament catalana. Però, tal com hem tingut ocasió de veure moltes vegades, no és pas guiant-nos per l'aparença que cal fer aquestes tries sinó, més encertadament, per mitjà d'informació concreta i precisa.

Aquesta informació ens la forneix d'una manera molt simple el Diccionari acadèmic, el qual es limita a definir el substantiu runa amb el seu sinònim enderrocs. Per tant, runa, contracció popular de ruïna, té una utilització més aviat reduïda, en frases com és ara Va passar un camió carregat de runa o Abans de fer obres caldrà treure tota la runa, en què sol revestir la forma del singular, talment com sorra, terra o grava. Es cert que aquesta forma ha estat força usada pels escriptors renaixentistes i modernistes en frases com «les runes del castell» o «les runes del monestir», però la moderna fixació de la nostra llengua ha considerat aquest ús impropï i ha eliminat els prejudicis sense fonament existents contra la forma concurrent ruïna, que és la que acumula els diversos significats relacionats amb el fet de caure o enderrocar-se un edifici i amb el de la pèrdua de béns, de la decadència d'un país o d'una institució, del decaïment d'una persona, etc. Resolem, així, decididament amb ruïna, frases com El pont amenaça ruïna, Vam visitar les ruïnes del castell, Aquella operació fou la seva ruïna, Això serà la ruïna del país, etc. La Gran Enciclopèdia dedica un breu paràgraf a comentar l'interès arqueològic, literari, romàntic, etc., desvetllat, més o menys modernat, per les ruïnes. Sempre per les ruïnes, mai per la runa, que ofereix només el problema de desempallegar-se'n.

No sembla, en canvi, que hi hagi ~~la mateixa diferència, tan marcada, entre els dos verbs sorgits~~ d'aquestes dues formes nominals, arruïnar i enrunar, aplicats a edificacions o construccions (el segon, és l'únic ús que admet): el primer vol dir «fer caure (una construcció), convertir-la en una ruïna» i el segon «convertir-la en runes». Una diferència de matis fàcilment discernible és que arruïnar comporta una idea no solament material, mentre que enrunar és l'expressió d'una acció purament física.